HIVERN AL COR

Marta Cabré

STONBERG
EDITORIAL

HIVERN AL COR

Marta Cabré

STONBERG
EDITORIAL

Primera edició: març 2026

© Marta Cabré Cunill - www.martacabre.com

© del pròleg: Muriel Villanueva
© de l'epíleg: Joan-Carles Mèlich

© de les característiques d'aquesta edició: Stonberg Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes 636 – 08007 Barcelona (Catalunya)
Tel. 933 175 412
stonberg@stonbergeditorial.com
www.stonbergeditorial.com

© de la imatge de la coberta: Ignasi Blanch

ISBN: 979-13-991447-5-8
DIPÒSIT LEGAL: B 4095-2026

Cap part d'aquesta publicació,
inclòs el disseny de la coberta, pot ser reproduïda,
emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà,
ja sigui elèctric, químic, mecànic, òptic,
de gravació o de fotocòpia
sense permís previ de la marca editorial.

L'autora cedeix els beneficis derivats de la venda d'aquest llibre al SJD Pediatric Cancer Center Barcelona.

A tu.
I a vosaltres, Marina i Júlia;
heu fet que l'hivern em sigui més lleu.

PRÒLEG

Fa una bona estona que busco si l'expressió *diamant en brut* és correcta en català i què significa exactament, però la cosa no queda gaire clara. En el meu cap sempre havia visualitzat una persona que ensenya alguna cosa a una altra mirant-se-la, cisell en mà, com a una pedra preciosa a qui cal començar a fer petits cops per donar-li forma. Llavors el meu pensament torna a la Marta, que és on ha començat tot, que és el motiu pel qual m'he posat a pensar en diamants. I ella no ho sap, però jo sovint la poso d'exemple quan algú em pregunta com és això d'ensenyar a escriure i jo responc amb una frase recurrent: d'entre tots els aprenents en destaquen dos perfils: els que creuen saber-ho tot i venen a demostrar-ho, impermeables a l'aprenentatge i visualitzo, d'entre molts, la cara d'un senyor que voldria oblidar, i persones que, cracs en el seu àmbit professional, acostumades a destacar, s'acosten a l'escriptura amb una humilitat sana i absorbent, amb la simplicitat que sol brollar de les intel·ligències madures i conscients i veig la Marta, asseguda a una cadira de la biblioteca.

Després passo una estona buscant què és això de *polir diamants* i només trobo el contrari: són els diamants, els coixinets de diamant i la pols de diamant els que poleixen altres pedres precioses. I llavors la memòria em transporta al taller del iaio, en què la mama tallava vidres amb precisió de cirurgiana, proveïda d'un bisturí que no era sinó un diamant petitíssim que lliscava sobre la transparència. I llavors em pregunto si no seran els aprenents diamant els que poleixen els mestres, i sí, això segur que també.

La Marta va arribar a mi, no cal dir-ho, sent una dona feta i dreta, en molts aspectes més que jo. I una se sent molt honorada, quan una dona feta i dreta que brilla i que sap que brilla es deixa caure a la cadira i et mira i et diu: vinc a aprendre de tu. Fa anys que ja no em fa por, això de compartir el que sé amb gent més viscuda que jo, i més madura que jo, i més coneixedora del món que jo, i més moltes coses que jo. No em fa por, no, perquè si han arribat on són a la vida és perquè són i saben ser persones esponja.

Es va obrir a poc a poc però sense aturador; decidida però prudent. Deixava entreveure el coratge de les guerreres audaces que no admeten frens aliens i portava un hivern instal·lat al cor. Acompanyar-la era assistir a la bellesa del moviment d'un diamant mal·leable ho sé, que només existeixen a la dimensió oximorònica, tant gelat com capaç de fer néixer, des de dintre, una escalfor tossuda amb capacitat d'autodescongelació.

Fa mitja vida, el meu primer guia en el món de l'escriptura em va dir que els primers llibres dels que s'hi atreveixen expressen sempre les dèries de l'autor, els seus assumptes pendents, tot allò que els cal treure; que no ens hi posem, a escriure sobre qüestions universals, fins al tercer o el quart llibre. Jo penso que és precisament aquesta necessitat qui ens empeny gairebé ens obliga a escriure, estic convençuda que cada particularitat és radicalment universal i entenc bé que la frontera conscient o inconscient entre escriure sobre un mateix i escriure sobre qualsevol altra cosa no és sinó allò tan màgic que anomenem autoficció i sí, això és un altre oxímoron. L'autoficció, la gran aliada de qui arriba a l'escriptura per a fer procés personal sense renunciar a l'art, a la creativitat, a la forma i, sobretot, a la comunicació humana. L'autoficció, que brota de la nostra petitesa infinita per projectar-nos al món.

Vet aquí una vegada un diamant mal·leable que tenia un hivern al cor i que va escriure un primer llibre tant pertinaç com afable, tant concret com absolut, tant poruc com heroic, i així, mentre es descongelava, ens descongelava tots i descongelava també, potser una mica, el món que compartim.

Endavant.

Muriel Villanueva

Doneu paraules al dolor;
el dolor que no parla gemega al cor fins que el trenca.
William Shakespeare a *Macbeth*

La vida no es la que uno vivió,
sino la que recuerda y cómo la recuerda para contarla.
Gabriel García Márquez a *Vivir para contarla*

PART I
La fractura

I

Aquell matí només tenia una idea clavada al cap des que m'havia despertat. Si no el veia millor, tornaríem a l'hospital i no marxaríem d'allà fins que li fessin alguna prova. Ja n'hi havia prou!

Era el dimarts 2 de juny del 2014 i aquest pensament em bloquejava del tot. Asseguda a la taula del menjador amb un cafè al costat, intentava corregir treballs, però no entenia res del que llegia. El que volia de veritat era que el temps passés ràpid per veure'l i saber com es trobava. El vespre anterior ja havíem decidit que l'endemà no aniria a l'institut. La seva germana avisaria la tutora. Així que no hi havia hora per despertar-se... Paciència, em deia, mentre rellegia el mateix paràgraf per tercera o quarta vegada.

Finalment, vaig sentir la porta de la seva habitació i, tot seguit, del lavabo. Va sortir caminant a poc a poc. Es va estirar al sofà com si no hagués dormit en tota la nit. Vaig deixar els treballs i em vaig asseure al seu costat.

—Ei! Bon dia! Com estàs? Com et trobes avui?

Eren preguntes automàtiques, repetides des de feia més d'un mes, des que havien començat les nàusees i els mals de cap.

—Igual... No tinc gana —va contestar-me.

No estava millor. Dir "no tinc gana" en el seu idioma volia dir "em trobo fatal". Era evident que el diazepam, la medicació que li havia receptat el metge d'urgències, no li feia cap bé. El deixava més somnolent i amb malestar. Per aquest motiu, el dia abans ja li vaig dir que no se'n prengués més. Com podia donar-li una medicació

que empitjorava el seu estat? El metge deia que eren nervis per la selectivitat. Impossible. Tots els que el coneixíem sabíem que no era això. Potser els metges no saben que, de vegades, les mares tenim un sisè sentit. Jo veia clarament que allò no eren nervis ni un problema de graduació de la vista. També és cert que aquest sisè sentit em podia fallar. Per això, calia provar-ho tot. I allò ja estava provat.

—Estàs igual? Doncs anirem a l'hospital i no marxarem d'allà sense que et facin alguna prova —vaig dir-li amb molta determinació.

—Ara? A l'hospital? Quin pal! Si ja hi vam anar fa pocs dies!— va dir-me tapant-se encara més amb la manta del sofà, gest inequívoc d'un "d'aquí no em mouré".

Encara no sé com el vaig convèncer. Suposo que la meva necessitat de respostes va pesar més.

—Vaaal! Però pel camí dormiré!

Mentre ell es posava a punt, jo preparava el necessari per marxar i anticipava mentalment la tornada; l'engranatge de la logística se m'havia posat en marxa. És un mecanisme que, després de tants anys, se m'activa de manera molt fàcil: obro la nevera i/o el congelador, escanejo què hi ha i busco una combinació fàcil i ràpida per menjar. La planificació d'aquell dia era senzilla, al migdia dinaríem tots a casa: ell, jo i les seves dues germanes, la Marina i la Júlia. I, a la tarda, aniria a Barcelona a treballar i m'hi quedaria fins a l'endemà.

Amb el dinar de supervivència preparat i amb una nota escrita per si les seves germanes arribaven abans que nosaltres, vam entrar al cotxe. La sensació dins meu era molt desagradable; la meva ment funcionava al mateix temps a dues velocitats. D'una banda, la de la Marta que volia córrer, anar ràpid, arribar a l'hospital, tenir resultats i saber què estava passant. I de l'altra, la de Marta que, veient-lo amb la debilitat del dolor, s'aturava per la impotència de no poder treure-l'hi. Com em costava veure'l patir i no poder-hi fer res! Sé que

el meu llindar del dolor és alt, però quan el veig en els altres sento un calfred que em recorre l'esquena de dalt a baix i que gairebé em paralitza. Aquest cop, però, no em podia aturar. Havia de portar-lo a l'hospital.

Ara, quan ho escric sis anys després, em sembla increïble adonar-me de com vaig gestionar aquell moment i molts dels altres que encara no sabia que la vida em portaria. Realment, sempre m'ha sorprès com s'ho fan els malabaristes per introduir pilotes i més pilotes al joc de mans sense que caiguin a terra. I la imatge que tinc ara és que, sense ni adonar-me'n, porto tota la vida fent equilibris amb pilotes, maces i algunes anelles. I dec ser bona, perquè pocs cops em cauen. Però té collons la vida: quan ja ho dominava, em va estrènyer i pressionar encara més! I en poc temps vaig aprendre a fer-ho tant sí com no; també amb foc, i això ja és una altra lliga. I, en aquesta, em vaig cremar força vegades i, aquí sí, moltes de les maces incandescents de funambulista em van caure a terra. De fet, de tant en tant, encara me'n cauen.

Torno.

De nou a dins del cotxe, vaig trucar al seu pare per explicar-li que anàvem a l'hospital. Va preguntar-me per què hi tornàvem si ja hi havíem anat dues vegades els últims dies. Vaig pensar que l'un i l'altre semblaven fets amb el mateix motlle, però vaig contestar-li amb el meu mantra del matí: que, sense cap mena de dubte, tant sí com no hi anàvem i que aquesta vegada no en marxaríem sense aconseguir unes proves mèdiques!

—Què ha dit el papa?

—Res, que li truquem si necessitem alguna cosa.

—Es trobava bé avui? —va preguntar-me, com qui pregunta quin dia fa aquest matí.

—No ho sé. No m'ha dit res i jo no li he preguntat. Va, descansa, tranquil. Volies dormir, oi? Doncs et desperto quan arribem —vaig dir-li amb la veu més suau que podia, tot i que la processó d'inquietud m'anava per dins.

Com pots preguntar-me com es troba el teu pare si tu estàs fet una pelleringa?, vaig pensar mentre li acaronava els cabells. I una pessigada va fer que encara no engegués el motor. Vaig pensar en el Joan, el seu pare. Feia més d'un any que ens havíem divorciat. Per sort, teníem una bona relació com a pares separats que facilitava la gestió de la nova logística familiar i de les actuals noves parelles, el Pep i la Sue. I a aquesta realitat s'hi havia d'afegir el fet que ell arrossegava les seqüeles d'un limfoma superat feia deu anys. Les preguntes "com et trobes?", "com estàs?" formaven part del nostre vocabulari com el "què hi ha per dinar?" o "avui amb qui estem, amb tu o amb el papa?".

—Mamaaa! Que estàs encantada *mòmium*? Que no marxem? —va preguntar-me des del seu seient i ja encongit.

—Sí, sí. Anem —vaig contestar-li, tornant a la realitat amb un mig somriure. Encantada *mòmium*... Ja em diràs què vol dir, segur que és un conjur de Harry Potter!

I vaig engegar el cotxe.

—Quin dia anirem a l'autoescola? —va dir-me amb els ulls ja tancats i amb veu fluixeta.

—Que no volies dormir? —vaig dir-li mentre agafava la jaqueta i el tapava—. Recorda que vam quedar que quan et trobessis bé hi aniríem, d'acord?

—D'acooord...Va, marxem!

El viatge fins a l'hospital se'm va fer llarg. Vaig conduir en silenci, sense música, sense ràdio, només amb els pensaments fixats a la seva pregunta. Només li faltaven dos mesos per ser major d'edat i,

des de feia anys, frisava per treure's el carnet i tenir cotxe. Aquelles eren dues de les seves grans fites com a adult novell. Però el mal de cap de l'últim mes l'havia deixat tirat al sofà sense esma per moure's, renunciant a un anhel, gestionant la paciència.

La sensació em va acompanyar fins que vaig aparcar no gaire lluny de l'entrada d'urgències; era millor que no hagués de caminar gaire.

Amb el motor ja parat me'l vaig mirar. Dormia cargolat al seient. El vaig veure gran, amb les cames tan llargues que gairebé no hi cabien. No s'havia pentinat i anava vestit amb els pantalons de xandall negres de ratlles blanques i amb la dessuadora grisa de caputxa... "Ja vaig bé!", segur que m'hauria dit. Sabia que havia de despertar-lo, però no em veia capaç de treure'l del seu somni. No em cansava de mirar-lo mentre l'acaronava molt suaument. Què et passa, fill? —era la frase que em repetia mentalment—, què t'està passant?

I mentre l'acaronava vaig notar com se'm feia un nus al coll i unes llàgrimes començaven a baixar-me per la galta. Notava que la meva mirada tenia el mateix color i suavitat que el dia que va néixer, quan me'l van donar després d'un part inoblidable per l'angoixa de voler empènyer per parir i no deixar-me. Moments d'una angoixa eterna, hiperventilant i respirant dins d'una bossa, mentre creia que no em deien la veritat. I no: el part anava tan ràpid que encara no havien arribat ni el ginecòleg ni la comadrona. Recordo que, a la fi, quan el vaig tenir als braços, el vaig comprovar i examinar de dalt a baix. Ho tenia tot: dits i ungles de mans i peus, les dues orelles ben fetes, el nassarró...

Uf!, para, Marta, para! I torna, que hem d'anar a dins! Vaig tancar els ulls, necessitava ressituar-me. Va, anem, i que et facin proves tant sí com no! Vaig empassar-me la saliva i, al mateix temps que el despentinava suaument, vaig dir-li fluixet:

—Ei, Tore, desperta't. Que ja hi som.

M'adono que fins ara no havia escrit el seu nom: tot un tema, aquest! A casa li diem Tore, però al seu carnet d'identitat hi posa: Salvador. Impossible no posar-l'hi quan les casualitats de la vida fan que els dos avis es diguin igual: Salvador. I de Salvador, quan era petit, va derivar a Salvatore i després a Tore. Finalment, en el seu grup d'amics, uns li diuen Vador i uns altres li diuen Salva.

—Mamaaa! No em despentinis, que avui m'he pentinat! —va dir-me amb un mig somriure.

—Va, anem. A veure quin metge trobem avui!

En entrar a la sala d'espera d'urgències vaig mirar com si tingués un radar: una, dues, tres, quatre, cinc i sis persones, uf!... Segur que, com a mínim, estarem tres hores aquí, vaig dir-me.

—Sis persones! Hem tingut sort: no hi ha gaire gent. Potser abans del migdia ja serem a casa... —vaig dir-li canviant el sentit del temps amb increïble agilitat.

Però ell ja no era al meu costat; s'havia mig estirat ocupant dos bancs de la sala. En veure'l així, vaig escoltar els batecs del meu cor: bum-bum, bum-bum... Una sensació d'ofec i d'escalfor enganxosa em pujaven coll amunt i em van deixar paralitzada al mig d'aquella sala. Marta, para! Mou-te! Ves a recepció!

—Bon dia. Vinc amb el meu fill, que fa dies que no es troba bé. Ja hem vingut dues vegades darrerament, però no millora —li vaig dir a la infermera de la finestreta d'urgències. Volia ser el màxim d'amable possible; no volia que notés el meu enuig perquè era el tercer cop que hi anàvem i la darrera havíem marxat amb el diagnòstic de "migranya nerviosa" més la recepta del diazepam.

La impotència i la ràbia em segrestaven un altre cop. L'escalfor i l'ofec em tornaven, o potser és que no m'havien marxat; no ho sa-

bia. Per desviar l'atenció i la tensió vaig buscar-lo amb la mirada. Sí, sí, continuava estirat al mateix lloc: quiet, amb els ulls tancats. Des d'aquí sembla tranquil, vaig pensar.

Els meus ulls van recórrer les parets de la sala; miraven les làmines, algunes ja mig descolorides. Miraven, però no veien. Després de tantes hores les hauria de recordar i saber de memòria, però no, caminaven per sobre les lletres, llegint el text com si fos la primera vegada. Curiosa sensació, vaig pensar. Com la de l'olor de la sala; era incapaç de definir-la. Maleïda olor d'hospital! És una flaire que cada vegada que la tornava a sentir se'm quedava enganxada al nas de manera molt molesta. No és gens fàcil desprendre's d'ella. Merda!, ara ja la torno a tenir dins...

La veu de la infermera em va tornar a la realitat.

—Perdona, perdona, que no t'escoltava —vaig haver de dir-li.

—Que segui, que ja el cridarem —va contestar-me ella.

—D'acord, gràcies —va ser l'únic que vaig poder respondre. Mentrestant: paciència, Marta, paciència, pensava mentre m'apropava on ell estava assegut.

—Que entrem?—va preguntar-me sense obrir els ulls—. Putos bancs, que incòmodes que són!

—No, no, encara no. Ens han d'avisar com les altres vegades. Va, tranquil. Espera, m'assec i poses el cap a la meva falda, així estaràs més còmode —vaig dir-li mentre l'ajudava a moure's.

—*Joder*! Mamaaa, que s'espavilin! Vull anar-me'n al sofà de casa, que s'hi està millor! —va dir amb una veu que em va sonar trencada pel cansament. Vaig mirar el rellotge, només eren les onze. Encara ens quedava un llarg dia al davant.

Vaig tancar els ulls i, mentre li acaronava els cabells, escoltava els sons de la sala: mitges converses pel mòbil, una porta que s'obria i es tancava, els ninonins, ninonins que anunciaven noms de persones

que havien d'entrar a les consultes… No aconseguia desconnectar, encara que ho intentava. Fins que van dir el seu nom.

—Ei! Ens toca! Anem!

S'apropava el moment que feia hores que esperava: un metge, unes proves, uns resultats. Una resposta. Saber.

Vaig obrir la porta i vam entrar en una saleta. En aquesta encara no hi havíem estat, vaig pensar; no la reconeixia. Jo em vaig asseure a una de les cadires i ell va anar directe a recolzar-se a la llitera. Al cap de pocs minuts, es va obrir una altra porta i vaig reconèixer el metge que entrava. No hi havia parlat mai, però sabia qui era. Però en aquell moment no em venia el nom! Quina ràbia! Com es diu? Segur que el Joan ho sabria… Portava la bata oberta i el fonendoscopi, o com es digui, guardat a la butxaca. Em va transmetre certa tranquil·litat, malgrat l'expressió seriosa de la seva cara. Els batecs em van baixar una mica d'intensitat.

—Bon dia, doctor —vaig dir-li amb un somriure ample però tens, contenta de veure'l, però volent transmetre-li la meva preocupació.

—Hola, bon dia. Salvador, oi? —va preguntar-li mentre seia a la cadira.

Ostres, potser no sap ni qui som! Aquest pensament va quedar-se'm fixat durant una bona estona.

Sense esperar cap resposta va començar a llegir la informació del monitor i, de sobte, va fer-se un silenci que no gosava trencar. Només me'l mirava.

—Veig que és la tercera vegada que vens a urgències. No millores? —va dir mentre el feia seure bé a la llitera i començava a explorar-lo.

—No, el mal de cap no em marxa. I no són les ulleres: ja les hem revisat. Oi, mama?

Vaig assentir amb el cap mentre seguia cada moviment, cada pregunta. De moment, repetia el mateix que en les altres visites: reflexos, auscultació, boca, orelles... Però, en mirar-li els ulls, vaig notar que alguna cosa havia canviat. Va repetir el mateix gest sis o set vegades. Tenia la sensació que comprovava, una i altra vegada, algun detall que no li acabava de quadrar.

—Passa alguna cosa, doctor?—era conscient que potser havia d'esperar-me que parlés ell primer, però no ho vaig poder evitar. Havia de preguntar.

—Mira, ens el quedem i li farem unes proves. Un noi de disset anys no ha de tenir mal de cap durant un mes sense una explicació. Ara entrareu i veurem.

Me'l vaig mirar amb ulls de gratitud profunda. Tenia clar que la frase "farem proves" havia canviat, en dècimes de segon, el color de la nostra relació: del neutre sense més ni més a un blau intens i brillant.

Aquella frase va marcar un abans i un després. Va transformar la vida del Tore. La nostra. La meva.

—Gràcies, moltíssimes gràcies, per fer proves. Els altres cops no n'havien fet.

—Sí, sí, ja ho veig— va contestar-me revisant les anotacions dels altres metges—. Segurament, pel que llegeixo, no hi havia indicis que fossin necessàries. Ara us espereu aquí fins que us vingui a buscar una infermera. Ens veiem dins, d'acord?

Aixxx!, vaig pensar, i mentre ho escric ho torno a pensar! Que no hi havia indicis que indiquessin que fossin necessàries? Se'm repeteix la mateixa frase: que no hi havia indicis que indiquessin que fossin necessàries? Doncs jo crec absolutament que sí! La resposta la va donar ell mateix: un noi de disset anys no ha de tenir mal de cap durant un mes sense cap mena d'explicació. Net i clar.

—Sí, sí, ens esperem —vaig contestar-li mentre anava recollint totes les coses.

Vaig mirar el rellotge de reüll: gairebé era migdia. El meu cap va posar-se en *mode logística*; per poc que triguessin a fer les proves, segur que, com a mínim, en tindríem per un parell d'hores. Jo havia d'anar a casa, dinar o no (no m'importava), i havia de recollir l'ordinador i alguns treballs per anar-me'n a Barcelona. A més, aquell dia m'hi quedava a dormir... Per tant: pla B.

—Saps què? Trucaré al teu pare i li demanaré que vingui. Quan arribi, jo marxaré a casa. Si no, aniré molt justa de temps, que a la tarda haig d'anar a treballar. D'acord?—vaig dir-li amb naturalitat.

Ell sabia que, si podíem, el seu pare i jo ens organitzàvem i reorganitzàvem sense gaires problemes.

—Vaaal. Amb qui estem avui?

—Amb ell, per això t'ho dic —vaig respondre-li mentre buscava el telèfon.

La trucada va ser curta, no hi havia gaire informació per compartir: li fan proves i fem el relleu.

En aquell moment, la porta de la saleta va obrir-se i va entrar una infermera amb un ampli somriure que vaig agrair profundament.

—Anem? —va dir-nos al mateix temps que, amb un gest petit, ens convidava a entrar a urgències.

Durant uns instants vaig tenir la sensació de ser dins l'armari de la pel·lícula *Nàrnia* i, com els nens, en sortir per l'altre costat, de sobte estar en un món totalment diferent: les parets havien canviat de color, de ser blanques o ocres a grana; els sorolls tenien un to i una intensitat diferent, perquè ara estaven plens de converses entre persones, no de telèfons cremant; també hi havia alguns crits i xiscles de dolor, res era estàtic. Tot es movia en un trànsit imparable:

el personal sanitari, els qui portaven els llits, les portes que s'obrien i es tancaven sense parar.

— Uf! Quin canvi!

La infermera es va girar i, assentint amb el cap, va dir:

—Doncs avui és un dia tranquil! Ahir això era una bogeria...!

Déu meu, hem tingut sort!, vaig pensar tot mirant la gent que ocupava els passadissos i posant atenció a memoritzar el recorregut per no perdre'm quan hagués de marxar. Ostres, ens deixaran tirats aquí al mig o en un racó d'aquests? Quin pal! Com sempre, vaig anticipar-me a la situació. Perquè, per sorpresa meva, ella va obrir la porta corredissa d'un box buit; només hi havia el llit típic d'hospital de rodes i barana, una cadira i un carro de cures.

Vam entrar i, amb molta amabilitat, va dir-nos:

—Us espereu aquí. —I girant-se cap ell, va afegir: — Noi, et prepares. Posa't aquesta bata, que aviat et vindran a buscar.

Abans que marxés vaig preguntar-li com entrar i sortir d'urgències; jo havia de marxar i vindria el seu pare per estar-se amb ell.

—Cap problema. Que avisi a recepció quan arribi i ja l'acompanyarem.

Fàcil, sorprenent, vaig pensar.

Recordar aquella situació de tots dos al box, ell vestit amb roba interior i bata blanca, és viure un desgavell d'emocions totalment contradictòries que sembla impossible que es puguin sentir al mateix moment. Perquè la situació era com la de la pel·lícula *Quan menys t'ho esperes* de la Diane Keaton i en Jack Nicholson, quan aquest es passeja pels passadissos de l'hospital ensenyant el cul amb la bata mig oberta pel darrere. És una imatge que sempre m'ha resultat molt divertida i m'ha fet somriure, com ara mateix em passa... I, a la vegada, després del somriure veig tot el que en aquell moment encara no sabia. En un no res passo del somriure a les llàgrimes.

El seu pare va arribar en poca estona i jo vaig acomiadar-me:

—Marxo, Tore, vaig a casa. Potser ens veiem, però, si us fan quedar molta estona, quan tornis jo ja hauré marxat. Si és així, parlem al vespre i ens veiem demà al migdia —vaig dir-li mentre li feia un petó.

—Mamaaa! Què hi ha avui per dinar? —va preguntar-me en aquell moment.

—Ah! Comences a tenir gana! Bon senyal. Doncs cigrons —vaig dir-li, mig rient, gairebé des de la porta.

Els dos sabíem que aquella pregunta era un codi invisible de bon rotllo. "Què hi ha avui per dinar?", la repeteixo i somric.

Sortir de l'hospital, agafar el cotxe, tornar a casa, deixar el dinar fet, parar taula, preparar les meves coses per marxar: l'ordinador, els treballs, la roba... Tot ho recordo dins d'una nebulosa grisa i espessa. On em torna la claredat és en la trucada del Joan, gairebé dues hores més tard:

—Hola, Marta. On ets?— va preguntar-me.

—Encara estic a casa esperant les nenes. Ja veniu? Tens els resultats? Què ha dit el metge?

Cert, no vaig deixar-li espai per respondre; el vaig bombardejar amb preguntes. Necessitava respostes. Vaig trigar uns quants segons a ser conscient que el to i la manera en què va preguntar-me "on ets?" tenia un no-sé-què diferent; volia dir-me alguna cosa. Després de tants anys sabia reconèixer els matisos.

Segons de silenci que van semblar-me eterns.

—Què hi ha, Joan? —vaig atrevir a preguntar-li finalment.

—Marta, en les proves ha sortit que hi ha alguna cosa al cap i el metge el deriva a Barcelona, a Sant Joan de Déu. Ara el vindrà a buscar un helicòpter perquè hi ha un accident a l'autopista i no s'hi

pot passar. A mi no m'hi deixen pujar. Tu hauries de marxar cap a Barcelona. Ell està una mica espantat i és millor que hi siguis quan arribi.

—Què...?! Però què collons m'estàs dient?!

—Encara no hi ha res clar, a veure què diuen a Barcelona.

—Però, què té? Què vol dir que hi ha una cosa al cap?!

El món s'enfosquia en dècimes de segon. Una suor freda em baixava esquena avall. Vaig necessitar seure al sofà.

—Marta, no ho sé —va respondre'm amb to resignat i va continuar:— Jo vinc a casa i espero les nenes. Tu, millor que marxis al més aviat possible, d'acord?

—Hòstia!... D'acord, d'acord!, ja marxo...

—Marta, vigila a la carretera. Ves tranquil·la. Podràs?

—Sí, sí. T'aviso quan arribi —vaig contestar i vaig penjar.

Vaig continuar asseguda, em resultava impossible posar-me dreta. Queia. Volia agafar aire, però no podia, m'ofegava. Tots els fantasmes que durant tants dies havia aconseguit tancar dins de l'armari s'havien escapat i estaven allà, davant meu, em miraven i deien: "Si ja t'ho dèiem, si és que ja ho sabies, sabies que alguna cosa passava!..." Hòstia puta, i ara què?! No podia deixar de renegar: hòstia, hòstia puta, collons, merda, merda i..., merda! Els renecs sortien sols de la meva boca, no els podia aturar i, al mateix temps, una estranya pressió anava augmentat dins meu; m'ofegava i les llàgrimes em regalimaven galta i coll avall. Estava desbordada. Finalment vaig dir-me: Marta, para. Para i respira. Has de marxar i conduir fins a l'hospital sense tenir cap accident; ell t'espera allà. Marxa. I, encara no sé com, vaig fer una ullada a la cuina: res al foc. Vaig agafar la bossa, les claus, el telèfon i vaig sortir de casa per anar a buscar el cotxe.

Tinc gravat aquell viatge a una profunditat que és impossible que el pas del temps l'esborri; les paraules del Joan se'm repetien i

repetien fins a l'infinit. Conduïa amb una perforadora al cap i, en cada forat, hi sentia la seva veu: "Hi ha alguna cosa al cap", "hi ha alguna cosa al cap", "hi ha alguna cosa al cap"… Esgotador.

Però no podia parar, havia de conduir. Era conscient que mirava la carretera, mirava els cotxes, que accelerava, que posava l'intermitent, que canviava de carril i que feia totes les accions necessàries per conduir, però, sincerament, no sé qui ho feia, perquè la sensació és que no era jo qui maniobrava. Tornava a viure en dues realitats: la de la Marta que anava amb el pilot automàtic, no havia de fer res, sabia el camí i ho feia tot, i la de la Marta a qui li tremolaven els braços d'agafar amb tanta força el volant i, a estones, no podia respirar, s'ofegava. El pit em feia mal i les llàgrimes em sortien sense més ni més. Com ara, que mentre escric han tornat amb una rapidesa que m'aclapara. Recordo fer el viatge dient: "Hòstia!, hòstia!…" Aquella Marta no podia controlar res, ni quan una de les seves mans es convertís en un puny dur i ferm com un roc i comencés a colpejar el volant amb tota la força del món mentre amb veu alta preguntava, no sé a qui: "Però, per què? Per què?! Hòstia, hòstia!..." I així vaig conduir fins arribar a l'hospital. No vaig tenir cap accident, però sí que vaig imaginar-lo. No vaig veure l'helicòpter, però sí que el vaig estar buscant.

Haig de parar d'escriure. Impossible continuar. La mà dreta s'ha tancat i les ungles se'm claven al palmell. Els dits estan garratibats, blancs. Tinc un nus a la gola que m'ofega. Tot em ve amb una claredat que m'impressiona; m'adono que aquest és un lloc on no havia tornat. No, en aquest no...

STONBERG
EDITORIAL